

KUNSTENAARS&CO STIMULEERT EN ONDERSTEUNT KUNSTENAARS BIJ HET ONTWIKKELEN VAN EEN RENDABELE BEROEPSPRAKTIJK.

MEER WETEN? NEEM CONTACT OP MET:

Kunstenars&CO, Anne van Otterloo / avanotterloo@kunstenaarsenco.nl

Kijk ook op: www.skillsthroughthearts.com / www.kunstenaarsenco.nl

KUNSTENAARS @ CO

Postbus 2617, 1000 CP Amsterdam, Nieuwe Herengracht 119, 1011 SB Amsterdam

info@kunstenaarsenco.nl / www.kunstenaarsenco.nl

DE KUNSTENAARSLIJN:

Tel: 0900 535 25 99 (10 cent p/m) op werkdagen van 09.30 tot 16.30 uur voor informatie over de beroepspraktijk en over Kunstenars @ CO

Dit is een uitgave van Kunstenars&CO. Kunstenars&CO stimuleert en ondersteunt kunstenaars bij de ontwikkeling van een rendabele beroepspraktijk. Zin in Taal is een van de projecten waarmee kunstenaars werkervaring opdoen. Dit project maakt deel uit van het ESF-Equal-programma. Dit is een internationaal programma van de Europese Unie dat is gericht op het creëren van gelijke kansen en het bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt.

Ontwerp: Van GOG / interview: Arnoud Veilbrief / foto: Joyce van Belkom

ZIN IN TAAL

Analfabete immigranten die zich na enkele maanden verstaanbaar kunnen maken in het Nederlands. Het klinkt te mooi om waar te zijn. En toch gebeurt het. Met kunstenaars Brit Vreenegoor en Esmeralda Detmers hebben de podiumkunsten het taalonderwijs binnengebracht. En met succes. Hun zelfontworpen methode 'Zin in taal' loopt sinds 2004. En de gemeente Amsterdam is zo tevreden dat Vreenegoor en Detmers ook de komende jaren taallessen zullen geven aan 'inburgerende' analfabete immigranten. Kern van Vreenegoors en Detmers filosofie is dat alle inspanningen zinloos zijn als de cursist zich niet durft te uiten.

Zin in Taal is een succesvol voorbeeld uit het KunstWerk(t)-project, een initiatief van Kunstenaars&CO. KunstWerk(t) is een ESF-Equal project uitgevoerd met diverse partners in Nederland waarbij migranten, verstandelijk gehandicapten, gedetineerden en kansarme jongeren samen met kunstenaars op een nieuwe manier leren om sociale vaardigheden te vergroten. Door deelname aan het project vergroten zij de kans op een succesvolle participatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

HOE KAN JE EEN TAAL LEREN ALS JE NIET DURFT

Brit: 'Hoe kan je een taal leren als je niet durft, of als je onbekend bent met de lichaamstaal van een cultuur. In het bedrijfsleven werd aan zulke zaken al langer aandacht besteed. Waarom dan niet bij analfabete migranten, dachten wij.'

Esmeralda: 'We zijn allebei afkomstig uit de theaterwereld. Brit als actrice, ik als theatermaker. Maar we wilden ook iets met onze vaardigheden doen buiten de kunsten. Toen we op dit idee kwamen, hebben we in een paar weekends 12 lessen ontworpen. Het ROC van Apeldoorn stond ervoor open.'

Brit: 'Er was een groep waarmee de taaldocenten niets konden beginnen. Wat ze er ook instopten, er kwam niets uit. Met die groep zijn we aan de slag gegaan.' De taaldocenten gingen op traditionele manier te werk. Woordjes leren en uitspraak-oefeningen. Dit had bij de doelgroep – voornamelijk analfabete Noord-Afrikaanse vrouwen – geen enkel succes. Vreenegoor en Detmers pakken het anders aan. Elke les begint

met een fysieke warming up, zodat het lichaam een beetje loskomt. Daarna doet de groep klank-oefeningen. Door betekenisloze geluiden veel te herhalen, leren ze typisch Nederlandse klanken na te bootsen.

Esmeralda: 'Dat vinden ze in het begin wel gek. Brabbelen vinden ze iets voor baby's. Maar na een tijdje doen ze mee.'

Een ander aspect waar de twee vrouwen veel aandacht aan besteden, is het ritme van de taal. Want door het ritme te herkennen, onthoud je zinnen beter.

Brit: 'Bovendien begint de taal voor ze te leven. En zelf worden ze ook veel beter gehoord dan wanneer ze monotoon wat voor zich uit mummelen.' Het derde deel van de cursus is het oefenen van praktijksituaties, zoals naar het gemeenteloket of naar de dokter gaan. Vooral dat laatste is nodig, want deze groep lijdt meer dan gemiddeld aan lichamelijke klachten.

Esmeralda: 'Ze leren klachten te benoemen, zoals

'mijn elleboog doet pijn' of 'ik heb een stijve nek'. Bovendien trainen ze hun assertiviteit. Ze mogen zich niet laten afschepen als ze het gevoel hebben niet goed begrepen te zijn. Ze leren voor zichzelf op te komen.' De cursisten spreken na een paar maanden geen vloeiende volzinnen in perfect

Nederlands. Maar ze zijn wel opener, zelf-verzekerder en zelfredzamer dan toen ze begonnen. De lessen worden niet in plaats van, maar naast het reguliere taalonderwijs aangeboden. Het is een extra stimulans om te durven spreken.

FENNY VAN DE VOOREN

OPLEIDINGSMANAGER ROC AMSTERDAM:

We hebben nu een aantal projecten met ze gewerkt en ik ben erg enthousiast. Zeker laagopgeleiden leren heel goed door hun lichaam meer te gebruiken. Je ziet hun houding beter worden, hun uitspraak, ze presenteren zich zelfverzekerder en stralen gewoon uit dat ze zich beter voelen. De taaldocenten zien het ook als een goede aanvulling op hun diensten. Theatermensen brengen een heel speciaal soort energie mee, dat zien zij ook in.'

Dat kunstenaars ook buiten hun atelier uitermate nuttig en bevredigend werk kunnen doen, is een besef dat steeds breder weerklank vindt. Experimenten leverden iedere keer opnieuw positieve ervaringen op. Om dit goede gevoel om te zetten in hard bewijs, kreeg het Kohnstamm instituut opdracht van Kunstenaars&CO en de partners in het ESF-Equal project om de effectiviteit van kunstenaars op terreinen buiten de kunst te onderzoeken. En wat blijkt? De resultaten van het Kohnstamm Instituut doen de naam van het project eer aan: KunstWerk(t).

Actrice Brit Vreenegoor

Theatermaker Esmeralda Detmers